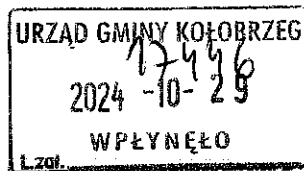

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 18. 10. 2024 r.

Znak: WZPS-5.431.3.15.2024.JD

GOPS + SPA
28. 10. 2024
[Signature]

Pan
Jerzy Wolski
Wójt Gminy Kołobrzeg

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 4 - 6 września 2024 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Gminie Kołobrzeg. Czynności kontrolne wykonywane były w siedzibach Urzędu Gminy w Kołobrzegu przy ul. Trzebiatowskiej 48 B oraz w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołobrzegu przy ul. Trzebiatowskiej 48 B.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie na podstawie upoważnienia nr 89/2024 z dnia 5 sierpnia 2024 r. w składzie: Joanna Dunajewska - inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem i Joanna Płachta - starszy inspektor wojewódzki.

Kontrolą objęto sposób realizacji wybranych zadań z zakresu wspierania rodziny, w szczególności zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, a także realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w dniach 8 - 10 czerwca 2021 r. w Gminie Kołobrzeg.

Ustaleń dokonano na podstawie analizy dokumentacji dostępnej w Urzędzie Gminy w Kołobrzegu oraz w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołobrzegu, a także wyjaśnień udzielonych przez Sekretarza Gminy Kołobrzeg (upoważnienie nr. ORG L0052.35.2024 z 4.09.2024 r.), Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołobrzegu (upoważnienie nr. ORG L0052.36.2024 z 4.09.2024 r.) oraz wskazanych pracowników.

Akta kontroli str. 1 - 14

Działalność Gminy Kołobrzeg w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie³.

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz.177 z późn. zm.)

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477).

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Wójt Gminy Kołobrzeg jest pan Jerzy Wolski, do 7 maja 2024 r. funkcję tę sprawował pan Włodzimierz Popiołek.

Oceny dokonano na podstawie analizy sposobu realizacji przez Gminę Kołobrzeg następujących zadań z zakresu wspierania rodziny.

1. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych bez wsparcia asystenta - monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Zgodnie z przekazanym wykazem w Gminie Kołobrzeg były 4 rodziny przejawiające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, które nie współpracowały z asystentem w kontrolowanym okresie. Analizie poddano 2 przypadki takich rodzin, tj.:

- 1) pozycja 1, tabela 2 – matka z dwoma synami (lat 11 i 3,5 roku). 22.02.2022r. zgłoszenie się pani A.B. z prośbą o pomoc finansową w formie zasiłku. Zaproponowano wsparcie asystenta rodziny, na co matka nie wyraziła zgody. Wskazano, aby nie proponować wsparcia asystenta rodziny, przed przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego w rodzinie. 24.02.2024 r. – przeprowadzenie wywiadu środowiskowego. Pani A.B. mieszka z synami i z matką. Ojciec dzieci porzucił rodzinę kilka miesięcy wcześniej. Pani A.B. i starszy syn potrzebują wsparcia psychologa. Zaproponowano wsparcie asystenta rodziny, jednak pani A.B. po namyśle odmówiła, twierdząc że mąż może to wykorzystać w sądzie jako znak, że sobie nie radzi. Zdiagnozowane problemy, to kryzys emocjonalny i problemy finansowe w rodzinie, pani A.B. i jej dzieci potrzebują wsparcia psychologa. Prowadzono monitoring pracownika socjalnego – pracownik socjalny wchodził do rodziny, kontaktował się ze szkołą dziecka, co spowodowało, że starszemu synowi udzielono w szkole pomocy psychologicznej, poinformowano nauczycieli o konieczności wsparcia dziecka i jego obserwacji. Udzielono pomocy rodzinie poprzez wsparcie doradcy rodzinnego i psychologa ośrodka. Ponadto udzielono pomocy prawnej pani A.B. w związku z rozwodem oraz pomocy finansowej. Zmobilizowano matkę do przeprowadzenia modernizacji pokoju chłopców. Nie stwierdzono nieprawidłowości.
- 2) pozycja 4, tabela 2 – matka z dwójką dzieci (4 i 3 lata) przebywających w pieczy zastępczej. 22.11.2022 r. – zgłoszenie matki z prośbą o pomoc w formie zasiłku. 25.11.2022 r. przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, podczas którego zaproponowano matce współpracę z asystentem rodziny, odmówiła. Matka nie ma kontaktu z dziećmi, które zostały jej odebrane w związku z wyrokiem sądu o znęcanie się nad dzieckiem koleżanki. Matka niewydolna wychowawczo, dokonywała samookaleczeń, bardzo często zmienia miejsce zamieszkania. Monitoring był dokumentowany w kartach pracy socjalnej. Pracownik socjalny współpracował z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrzeszowie. 24.01.2023 r. zakończono monitoring w związku z brakiem kontaktu z matką, która wyprowadziła się nie udzielając informacji o miejscu pobytu. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zgodnie z art. 176 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej. Za

rodziny, które znalazły się w sytuacji kryzysowej należy uznać m. in. te, w których wystąpiła przemoc, problem uzależnienia lub zaistniały inne trudne sytuacje mogące mieć wpływ na funkcjonowanie rodziny (np. śmierć w rodzinie, nagła choroba, próba samobójcza).

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że w Gminie Kołobrzeg, w okresie objętym kontrolą, były 3 rodziny, które w okresie objętym kontrolą znalazły się w sytuacji kryzysowej. Wszystkie 3 przypadki rodzin niewydolnych w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, które nie współpracowały z asystentem w kontrolowanym okresie wiązały się z problemem uzależnienia w rodzinie. Analizie poddano 1 przypadek takiej rodziny, tj.:

- 1) pozycja 1, tabela 6 – matka z trojgiem dzieci (jedno lat 18 i dwójką lat 13). Po powzięciu informacji o trudnościach opiekuńczo – wychowawczych w rodzinie przeprowadzono wywiad środowiskowy i dokonano analizy sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie. Matka była w pełni zaradna i wydolna wychowawczo. Z problemem uzależnienia borykał się 18 letni syn, który w momencie przeprowadzenia wywiadu środowiskowego był już po epizodzie narkotykowym, objęty pomocą terapeutyczną. Stwierdzono brak podstaw do objęcia rodziny pomocą asystenta, rodzina objęta monitoringiem pracownika socjalnego. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Akta kontroli str. 60 – 62, 121 - 124

2. Rodziny objęte wsparciem asystenta.

Z danych przedstawionych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu wynika, że w okresie objętym kontrolą w gminie zatrudniony był 1 asystent rodziny na 3/4 etatu. W kontrolowanym okresie asystent obejmował swoim wsparciem 11 rodzin, na dzień kontroli 6. Analizie formalnej i merytorycznej poddano 6 przypadków rodzin objętych asystenturą.

W 5 przypadkach przyznanie asystenta rodzinie następowało po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, złożeniu wniosku przez pracownika socjalnego i wyrażeniu zgody przez rodzinę na współpracę z asystentem rodziny. Kierownik ośrodka zatwierdzał przydzielenie asystenta rodzinie bezterminowo. W jednym przypadku (tabela 3 poz. 3) asystent rozpoczął pracę z rodziną przed formalnym przydzieleniem (przydzielenie od 5.02.2024 r., a wejście do rodziny 1.02.2024 r.). Kierownik ośrodka wyjaśnił, że „Pani K.I. zgłosiła się do tut. ośrodka 31.01.2024 r. i jeszcze tego samego dnia pracownik socjalny udał się do miejsca zamieszkania rodziny celem przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, bowiem wymienionej bardzo zależało na jak najszybszym nawiązaniu współpracy z asystentem rodziny, gdyż zdawała sobie sprawę, że dzięki temu będzie mogła starać się o uregulowanie kontaktów z synem. Matka 31.01.2024 r. udzieliła zgody na współpracę z asystentem rodziny. Zastępca kierownika ośrodka 31.01.2024 r. wyraził ustną zgodę na nawiązanie współpracy asystenta rodziny z panią K.I. Wywiad środowiskowy został sporządzony 5.02.2024 r., dlatego na tym wywiadzie widnieje wcześniejsza data objęcia asystenturą 01.02.2024 r.” Wskazano, aby przydzielać asystenta rodzinie zgodnie z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Plany pracy z rodziną były sporządzane bez zbędnej zwłoki, zawierały wszystkie elementy wymagane ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. We wszystkich przypadkach w dokumentacji asystenta rodziny brakowało informacji o godzinach wejść w środowisko. W jednym przypadku w dokumentacji pracy asystenta brakowało informacji o relacjach panujących w rodzinie, obserwacji tych relacji i funkcjonowania dzieci. Wskazano, aby dokumentować brak zgody rodziny na rozmowę z dziećmi i ich uczestnictwo

w pracy asystenta rodziny. Podczas kontroli kierownik ośrodka wprowadził nowy dokument do stosowania „Notatka służbowa z podjętych czynności służbowych”, który zawiera punkty dotyczące „obserwacji poczynionych na temat dzieci” oraz „godziny wejść w środowisko”. W związku z wprowadzeniem tego dokumentu odchodzę od wskazań w tym zakresie.

Analizie poddano 9 okresowych ocen sytuacji rodzin dokonanych przez asystenta. Wszystkie oceny zostały dokonane zgodnie z ustawowym terminem i przekazane podmiotowi organizującemu pracę z rodziną.

Asystent współpracował z lokalnymi instytucjami i innymi podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, co dokumentował w notatkach służbowych.

Po zakończeniu współpracy z rodziną w 2 przypadkach (tabela 3 poz. 2 i 9) prowadzono trzymiesięczny monitoring rodziny, a w jednym przypadku po zakończeniu monitoringu przez asystenta rodziny prowadzony był jeszcze przez półtora roku monitoring pracownika socjalnego. W dwóch przypadkach (tabela 3 poz. 4 i 10) zakończono współpracę z powodu wyjazdu rodziny poza teren gminy, w obu przypadkach wysłano pismo z informacją o rodzinie do właściwego ośrodka pomocy społecznej.

W kontrolowanym okresie w gminie była 1 rodzina, która od 2017 r. była objęta wsparciem asystenta w ramach ustawy o wsparciu kobiet i rodzin „Za życiem”⁴. Analizy objęcia wsparciem rodziny dokonano podczas poprzedniej kontroli. W przypadku tej rodziny asystent corocznie opracowywał nowy katalog możliwego do uzyskania wsparcia w związku ze zmianami zachodzącymi w rodzinie (w 2022 r., 2023 r. i 2024 r.) oraz co pół roku dokonywał oceny pracy z rodziną. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Rodziny z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 10 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Na dzień kontroli, z Gminy Kołobrzeg w pieczy zastępczej przebywało łącznie 33 dzieci z 23 rodzin. Wśród nich 1 rodzina była objęta asystenturą w kontrolowanym okresie. W pozostałych przypadkach ośrodek wskazał, że brak asystentury w tych rodzinach to wynik m. in.: przebywania rodziców poza terenem gminy, przebywania rodzica poza terenem gminy i śmierci drugiego rodzica, nieustalonego ojcostwa i przebywania drugiego rodzica poza terenem gminy, niepełnosprawności rodziców i brak możliwości opiekania się dzieckiem, choroby psychicznej rodziców, uzależnienia rodziców od alkoholu i narkotyków.

Analizie poddano sytuację pięciu rodzin z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej – pozycje: 13, 15, 16, 19 i 21, tabela 5. W trzech przypadkach nie stwierdzono nieprawidłowości. W dwóch przypadkach (pozycje 13 i 21 tabela 5) rodzina odmówiła zgody na przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w rodzinie. Wskazano, aby dokumentować brak zgody rodziny na przeprowadzenie wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego.

Analiza dokumentacji rodzin z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej objętych asystenturą pozwala stwierdzić, że w 1 przypadku (tabela 3 poz. 10) plany pracy z rodzinami były sporządzane zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W drugim przypadku (tabela 3 poz. 4) dziecko na czas trwania postępowania,

⁴ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1923).

decyzją sądu zostało umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej, w której przebywało dwa tygodnie. W chwili opracowywania planu pracy z rodziną powróciło do rodziny biologicznej. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zgodnie z przeprowadzoną kontrolą dokumentów, w kontrolowanym okresie, ośrodek otrzymał 10 zaproszeń do udziału w posiedzeniach dotyczących oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej. W 5 posiedzeniach uczestniczył osobiście pracownik socjalny i asystent rodziny, a w 3 pracownik socjalny i asystent rodziny uczestniczyli zdalnie, w 2 uczestniczył zdalnie asystent rodziny. W kontrolowanym okresie do ośrodka nie wpłynęło zaproszenie do udziału w zespołach dotyczących okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że Gmina Kołobrzeg zapewniała wsparcie w formie:

1. Punktu Wspierania Rodziny z siedzibą w Urzędzie Gminy w Kołobrzegu, gdzie przyjmują specjaliści: doradca rodzinny i małżeński, specjalista w zakresie seksuologii, specjalista do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, psycholog oraz specjalista psychoterapii uzależnień.
2. Stowarzyszenie Użytkowników Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej oraz ich Rodzin i Przyjaciół „Feniks” – w ramach wizyt w rodzinach potrzebujących wsparcia zadania wykonują psycholog i psychiatra.
3. Prawnicy udzielają bezpłatnych porad prawnych dla mieszkańców Gminy Kołobrzeg, przyjmują we wtorki i czwartki po wcześniejszym telefonicznym umówieniu się.
4. Stowarzyszenie Trzeźwości Klub Abstynenta Neptun – organizuje wsparcie i ochronę członków rodzin dotkniętych różnymi formami uzależnień.

Informacje o możliwości skorzystania ze wsparcia specjalistycznego są przekazywane w ramach bieżącej pracy asystentów rodzin oraz pracowników socjalnych. Informacje te są również zamieszczone na stronie internetowej jednostki.

Akta kontroli str. 15 - 189

Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

W dniu 3 stycznia 2022 r. Wójt Gminy Kołobrzeg wydał zezwolenie Nr SPA.1.2022 na prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego „Promyk” w formie pracy podwórkowej dla Towarzystwa Przyjaciół Dzieci/Oddział Okręgowy w Koszalinie. Placówka dysponuje 15 miejscami. Zezwolenie wydano na czas nieokreślony. W placówce zatrudniony jest 1 wychowawca na 1 etat, Placówka powstała w 21.09.1999 r. i działa 5 dni w tygodniu.

Akta kontroli, str. 125 - 166

Realizacja zaleceń pokontrolnych.

W dniach 8 - 10 czerwca 2021 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Gminie Kołobrzeg. Jednostkę oceniono pozytywnie z uchybieniami. Wydano następujące zalecenia pokontrolne:

1. zachować ciągłość w opracowaniu i realizacji gminnych programów wspierania rodziny – art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.- **zalecenie zostało zrealizowane.**

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021- 2023 przyjęty Uchwałą Nr XXV/244/21 z 15.02.2021 r., obowiązywał do 31.12.2023 r. Kolejny Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 został przyjęty Uchwałą Nr LXII/519/23 z 22.12.2023 r., która obowiązywała od 1.01.2024 r., tym samym zachowano ciągłość w opracowaniu i realizacji gminnych programów wspierania rodziny.

2. opracowywać plany pracy z rodzinami, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz w skoordynowaniu z planami pomocy dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej w myśl art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy.- **zalecenie zostało zrealizowane.**

Plan pracy z rodziną z której dzieci były umieszczone w pieczy zastępczej był sporządzony we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz w skoordynowaniu z planami pomocy dziecku przebywającemu w pieczy zastępczej zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

3. w przypadku rodzin zobowiązanych przez sąd do współpracy z asystentem, nie warunkować objęcia rodziny wsparciem asystenta wyrażeniem przez nią zgody na współpracę i systematycznie informować sąd, jeśli rodzina odmawia współpracy.- **zalecenie zostało zrealizowane.**

W dwóch przypadkach (tabela 3 poz.4 i 10), które w kontrolowanym okresie były zobowiązane przez sąd do współpracy z asystentem rodziny nie warunkowano objęcia rodziny wsparciem rodziny wyrażeniem przez nią zgody. W przypadku rodziny (tabela 3 poz. 4), która przeprowadziła się na teren Gminy Kołobrzeg z Koszalina (informacja z MOPS Kołobrzeg 1.12.2024 r. wpływ 3.12.2024 r.) objęto ją wsparciem dopiero 4.02.2024 r., w związku z brakiem kontaktu z podopieczną i systematycznie (czterokrotnie) informowano sąd i kuratora rodziny pisemnie i telefonicznie o niemożności wejścia pracowników na teren posesji i rozpoczęcia współpracy. W drugim przypadku rodzinę objęto asystenturą bezzwłocznie po otrzymaniu postanowienia sądu.

4. zachować ciągłość prowadzenia placówki wsparcia dziennego, a tym samym zapewnić wsparcie rodzinom i dzieciom w myśl art. 18 ust. 1 i 2 ustawy – **zalecenie zostało zrealizowane.**

W dniu 3 stycznia 2022 r. Wójt Gminy Kołobrzeg wydał zezwolenie Nr SPA.1.2022 na prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego „Promyk” w formie pracy

podwórkowej dla Towarzystwa Przyjaciół Dzieci/Oddział Okręgowy w Koszalinie.
Zezwolenie wydano na czas nieokreślony.

Akta kontroli str. 167 – 185

Podsumowanie ustaleń kontroli.

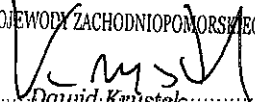
W działalności Gminy Kołobrzeg nie stwierdzono istotnych uchybień/nieprawidłowości w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dlatego nie zachodzi konieczność wydawania zaleceń pokontrolnych.

Zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej ws. przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

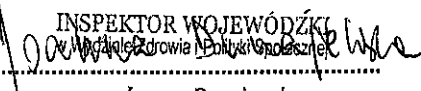
wpisu w książce kontroli Urzędu Gminy w Kołobrzegu dokonano pod numerem 5/2024.

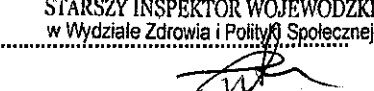
Wystąpienie pokontrolne otrzymują:

- Wójt Gminy Kołobrzeg
- Wojewoda Zachodniopomorski

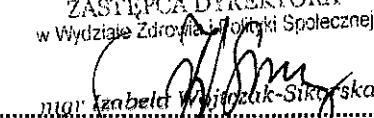
z up. WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Dawid Krystek
II Wicewojewoda Zachodniopomorski

Zespół inspektorów:

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

mgr Joanna Dunajewska

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

mgr Joanna Plachta

Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego

ZASTĘPCA DYREKTORA
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

mgr Izabela Wojtyczak-Sikorska